ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MICHAEL B. ELMER
της 5ης Ιουλίου 1995 *

Εισαγωγή

1. Στο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων, το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main έχει υποβάλει στο Δικαστήριο μια σειρά προδικαστικών ερωτημάτων σχετικών με τη χορήγηση δασμολογικών ποσοστώσεων βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (στο εξής: κανονισμός) [1]. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί καταρχάς από το Δικαστήριο να διασαφηνίσει τη νομολογία του σχετικά με τη δυνατότητα που έχουν τα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν προσωρινά μέτρα στο πλαίσιο διαφορών κοινοτικού δικαίου. Στη συνέχεια, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του κύρους του προπαρατεθέντος κανονισμού, κυρίως του τίτλου του IV και του άρθρου του 21, παράγραφος 2.

2. Με την απόφασή του της 5ης Οκτωβρίου 1994, Γερμανία κατά Συμβουλίου [2], το Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα για ακύρωση του τίτλου IV και του άρθρου 21, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού. Η προσφυγή ακυρώσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στο πλαίσιο της αποφάσεως εκείνης είχε κατατεθεί στις 14 Μαΐου 1993.

3. Την ίδια ημέρα, οι προσφεύγουσες, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH και δεκαεπτά άλλες εταιρίες του ομίλου Atlanta (στο εξής: Atlanta) είχαν υποβάλει προσφυγή στο Δικαστήριο ζητώντας, μεταξύ άλλων, την ακύρωση του κανονισμού αυτού. Με διάταξη της 21ης Ιανουαρίου 1994 [3], η ασκηθείσα από την Atlanta προσφυγή απερρίφθη από το Δικαστήριο ως απαράδεκτη καθόσον αφορά το αίτημα ακυρώσεως, και τούτο για τον λόγο ότι η Atlanta δεν είχε δικαίωμα για άσκηση προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 173 της Συνθήκης. Η αίτηση για λήψη ασφαλιστικών μέτρων που είχε κατατεθεί χωριστά από την Ατλάντα κατά του ίδιου κανονισμού απερρίφθη για τον ίδιο λόγο με διάταξη της 6ης Ιουλίου 1993 [4].

4. Ομοίως, στο πλαίσιο της προπαρατεθείσας υποθέσεως C-280/93, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε υποβάλει αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων σύμφωνα με τα άρθρα 185 και 186 της Συνθήκης ζητώντας από το Δικαστήριο να της επιτρέψει να εισαγάγει άνευ δασμών την ίδια ποσότητα μπανανών με αυτή που είχε εισαγάγει το 1992. Επί του αιτήματος αυτού το Δικαστήριο αποφάνθηκε με διάταξη της 29ης Ιουνίου 1993. Το ζήτημα της εγκυρότητας του κανονισμού, κατά το μέτρο που αυτός αφορούσε μπανάνες καταγωγής τρίτων χωρών, έθετε, σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, περίπλοκα νομικά ζητήματα. Εκ πρώτης όψεως, δεν προέκυπτε ότι η αί-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η δανική.

1 — ΕΕ L 47, σ. 1.

2 — C-280/93, Συλλογή 1994, σ. I-4973.

3 — C-286/93, Atlanta κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή.

4 — C-286/93 R, Atlanta κατά Συμβουλίου, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή.

τηση λήψεως προσωρινών μέτρων στερούνταν οποιασδήποτε δικαιολογήσεως και, επομένως, δεν μπορούσε να απορριφθεί για τον λόγο αυτό. Ωστόσο, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι ήταν αδύνατο για τους Γερμανούς εισαγωγείς να προμηθευτούν, αντί μπανανών καταγωγής τρίτων χωρών που υπόκεινταν στο εξής σε δασμολογική ποσόστωση, ανάλογες ποσότητες μπανανών καταγωγής κοινοτικών χωρών ή χωρών ΑΚΕ [5]. Εξάλλου, ο κανονισμός περιελάμβανε διαταξεις με τις οποίες υποχρεώνονταν τα όργανα να προσαρμόσουν τη δασμολογική ποσόστωση σε περίπτωση που τούτο θα καθίστατο αναγκαίο λόγω εξαιρετικών περιστάσεων. Επομένως, δεν υφίστατο απόλυτη ανάγκη να διαταχθούν προσωρινά μέτρα και, για τον λόγο αυτό, το Δικαστήριο απέρριψε τη σχετική αίτηση.

5. Κατόπιν της ενάρξεως ισχύος, την 1η Ιουλίου 1993, της κοινής οργανώσεως των αγορών στον τομέα της μπανάνας, η Atlanta ζήτησε την εγγραφή της στον κατάλογο των επιχειρηματιών της κατηγορίας Α σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού [6]. Οι αρμόδιες γερμανικές αρχές χορήγησαν στην Atlanta μια προσωρινή, για την περίοδο από 1ης Ιουλίου 1993 μέχρι 30ής Σεπτεμβρίου 1993, ποσόστωση η οποία, όμως, ήταν σαφώς χαμηλότερη αυτής που η Atlanta είχε προηγουμένως διαθέσει στο εμπόριο. Λόγω αυτής της περιορισμένης ποσοστώσεως, η Atlanta προσέφυγε, στις 20 Οκτωβρίου 1993, ενώπιον του Verwaltungsgericht Frankfurt am Main, κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, η οποία εκπροσωπήθηκε από το Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft. Το κύριο αίτημα της Atlanta ήταν η ακύρωση των σχετικών με τη χορήγηση των ποσοστώσεων αποφάσεων κατά το μέτρο που με αυτές περιορίζονταν οι δυνατότητές της να εισαγάγει μπανάνες καταγωγής τρίτων χωρών. Επικουρικώς, η Atlanta ζήτησε τη χορήγηση απεριορίστου, ή εν πάση περιπτώσει μεγαλύτερης, ποσοστώσεως. Η Atlanta ισχυρίζεται ότι ο κανονισμός είναι παράνομος.

6. Κατά τη διάρκεια της σχετικής δίκης, συγκεκριμένα στις 8 Νοεμβρίου 1993, η Atlanta ζήτησε από το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main να διατάξει τη λήψη προσωρινών μέτρων, κυρίως υπό τη μορφή προσωρινής αναστολής ισχύος των περιορισμών στις εισαγωγές που απορρέουν από την οργάνωση της αγοράς και, επικουρικώς, υπό τη μορφή χορηγήσεως συμπληρωματικών πιστοποιητικών εισαγωγής.

7. Την 1η Δεκεμβρίου 1993 το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main υποχρέωσε, διατάσσοντας τη λήψη προσωρινών μέτρων, το Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft να χορηγήσει, προσωρινώς, συμπληρωματικά πιστοποιητικά εισαγωγής εντός των ορίων της δασμολογικής ποσοστώσεως για τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο 1993 και για συνολική ποσότητα 12 579 περίπου τόνων. Ταυτόχρονα, το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main υπέβαλε στο Δικαστήριο τα κατωτέρω προδικαστικά ερωτήματα αναφορικά, αφενός, με την ευχέρεια που έχουν τα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν προσωρινά μέτρα και, αφετέ-

5 — Οι μπανάνες ΑΚΕ προσδιορίζονται ως μπανάνες καταγωγής 69 χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού με τις οποίες η Κοινότητα έχει συνάψει τις συμφωνίες του Λομέ.

6 — Όσον αφορά τις σχετικές εκτελεστικές διατάξεις, βλ. το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1442/93 της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 142, σ. 6), όπως έχει εσχάτως τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2444/94 της Επιτροπής, ΕΕ 1994, L 261, σ. 3) καθώς και τον κανονισμό (ΕΟΚ)1443/93 της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 1993, περί μεταβατικών μέτρων για την εφαρμογή του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα το 1993 (ΕΕ L 142, σ. 16).

ρου, με το αίτημα ουσίας, δηλαδή να διαπιστωθεί η ακυρότητα του κανονισμού. Στις διατάξεις περί παραπομπής εκτίθενται διεξοδικώς οι λόγοι για τους οποίους το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main έκρινε ότι υφίστατο βάσιμη αμφιβολία ως προς τη νομιμότητα του κανονισμού. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει τις δικές του εκτιμήσεις σχετικά με τη δυνατότητα που έχουν τα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν προσωρινά μέτρα, επισημαίνοντας, ιδίως, ότι μια τέτοια, εν προκειμένω, αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων είναι ανάλογη προς την αρμοδιότητα που αναγνωρίζεται στο Δικαστήριο με το άρθρο 186 όσον αφορά τις παραπεμπόμενες ενώπιόν του υποθέσεις.

8. Αντιθέτως, από τις διατάξεις περί παραπομπής δεν προκύπτει ούτε σε ποια έκταση το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main έλαβε υπόψη του το γεγονός ότι με την προπαρατεθείσα διάταξη της 29ης Ιουνίου 1993 στην υπόθεση C-280/93 R το Δικαστήριο είχε ήδη απορρίψει παρόμοια αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων στην υπόθεση που εκκρεμούσε τότε ενώπιόν του μεταξύ της Γερμανίας και του Συμβουλίου όπου είχε τεθεί — κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν με τον οποίο το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main διατυπώνει τους προβληματισμούς του — το ζήτημα του κύρους του κανονισμού, ούτε σε ποια έκταση το εν λόγω εθνικό δικαστήριο έλαβε υπόψη το γεγονός αυτό κατά την εξέταση του αιτήματος της λήψεως προσωρινών μέτρων. Εξάλλου, στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης, το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για ακύρωση του τίτλου IV και του άρθρου 21, παράγραφος 2, του κανονισμού.

9. Στις 5 Δεκεμβρίου 1994 το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main πληροφόρησε το Δικαστήριο, κατόπιν σχετικού αιτήματος του τελευταίου, ότι αφού είχε εξετάσει από κοινού με τους διαδίκους της κύριας δίκης την ανάγκη να δοθεί μια απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα, εξακολουθούσε να εμμένει στην αίτησή του για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, και τούτο παρά την απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1994.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

10. Τα υποβληθέντα από το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main προδικαστικά ερωτήματα έχουν ως εξής [7]:

«1) Εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει σοβαρές αμφιβολίες ως προς το κύρος κοινοτικού κανονισμού και το οποίο, για τον λόγο αυτό, υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως περί του κύρους του κοινοτικού κανονισμού μπορεί εν αναμονή της αποφάσεως του Δικαστηρίου να διατάξει, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, σχετικά με μια διοικητική πράξη εθνικής αρχής στηριζομένη στον εν λόγω κοινοτικό κανονισμό, την προσωρινή τροποποίηση ή ρύθμιση των επιδίκων νομικών καταστάσεων ή εννόμων σχέσεων;

7 — Το πρώτο και δεύτερο ερώτημα έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο της υποθέσεως C-465/93, το δε τρίτο και τέταρτο (με διαφορετική αρίθμηση) στο πλαίσιο της υποθέσεως C-466/93.

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί ένα εθνικό δικαστήριο να διατάσσει σε παρόμοια περίπτωση προσωρινά μέτρα; Πρέπει, από την άποψη των προϋποθέσεων που απαιτούνται προκειμένου να διαταχθούν προσωρινά μέτρα, να γίνεται διάκριση μεταξύ των προσωρινών μέτρων που αποβλέπουν στην παγίωση μιας ήδη υφισταμένης νομικής καταστάσεως και των προσωρινών μέτρων που αποσκοπούν στη δημιουργία μιας νέας νομικής καταστάσεως;

3) Είναι άκυρες οι διατάξεις του τίτλου IV, ειδικότερα δε των άρθρων 17, 18, 19, 20, δεύτερο εδάφιο, και 21, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1), επειδή ο κανονισμός εκδόθηκε κατά παράβαση κανόνων ουσιώδους τύπου, λόγω του ότι

α) το Συμβούλιο, κατά παράβαση του άρθρου 43, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, και του άρθρου 149, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, ψήφισε κείμενο του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93, το οποίο διαφέρει ουσιωδώς από την πρόταση της Επιτροπής (ΕΕ C 232 της 10ης Σεπτεμβρίου 1992, σ. 3) ή αναφέρεται σε τροποποίηση της προτάσεως της Επιτροπής που δεν έγινε δεκτή σύμφωνα με τις διατάξεις του εσωτερικού οργανισμού της Επιτροπής·

β) το Συμβούλιο, κατά παράβαση του άρθρου 43, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, ψήφισε κείμενο του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93, το οποίο διαφέρει ουσιωδώς από την αρχική πρόταση της Επιτροπής, χωρίς νέα διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο·

γ) το Συμβούλιο, κατά παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν χρησιμοποίησε κατάλληλη νομική βάση για την αύξηση του εισαγωγικού δασμού ως προς τις νωπές μπανάνες, δεν αιτιολόγησε την αύξηση του εισαγωγικού δασμού και την κατανομή της δασμολογικής ποσοστώσεως, ούτε έλαβε, εξάλλου, υπόψη τη συναφή πρόταση της Επιτροπής;

4) Αν το Δικαστήριο απαντήσει στο πρώτο ερώτημα ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) 404/93 δεν πάσχει λόγω παραβάσεως των κανόνων ουσιώδους τύπου και είναι, επομένως, έγκυρος, το αιτούν δικα-

στήριο του υποβάλλει ακόμη τα ακόλουθα ερωτήματα:

α) μπορούσε να καταργηθεί η δασμολογική ποσόστωση που προβλέπεται στο πρωτόκολλο το σχετικό με τη δασμολογική ποσόστωση για τις εισαγωγές μπανανών, το οποίο επισυνάπτεται ως παράρτημα στη σύμβαση εφαρμογής περί συνδέσεως των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Κοινότητα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 136 της Συνθήκης, μόνον υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 236 της Συνθήκης ΕΟΚ και, επομένως, είναι άκυρο, εξ αυτού ακριβώς του λόγου, το άρθρο 21, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93;

β) συνιστούν τα άρθρα 42, 43 και 39 της Συνθήκης ΕΟΚ επαρκή νομική βάση για τις διατάξεις του τίτλου IV του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου;

γ) είναι άκυρες οι διατάξεις του τίτλου IV, ειδικότερα τα άρθρα 17, 18, 19 και 20, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, επειδή αντιβαίνουν

αα) στην αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού (άρθρα 38, παράγραφοι 2 και 3, στοιχείο στ', 85 και 86, της Συνθήκης ΕΟΚ),

ββ) στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων (άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ),

γγ) στο θεμελιώδες δικαίωμα ιδιοκτησίας των προσφευγουσών,

δδ) στην αναγνωρισμένη από το κοινοτικό δίκαιο αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης,

εε) στην αναγνωρισμένη από το κοινοτικό δίκαιο αρχή της αναλογικότητας;»

Γενικές παρατηρήσεις επί των προσωρινών μέτρων

11. Σύμφωνα με το άρθρο 185 της Συνθήκης, οι προσφυγές στο Δικαστήριο δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το Δικα-

στήριο όμως δύναται, αν κρίνει ότι επιβάλλεται από τις περιστάσεις, να διατάξει την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης πράξεως. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 186, το Δικαστήριο δύναται, στις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιόν του, να διατάσσει τα αναγκαία προσωρινά μέτρα.

Η προσφυγή στα προσωρινά μέτρα που προβλέπουν τα άρθρα 185 και 186 σκοπεί, προσωρινώς — δηλαδή εν αναμονή εκδόσεως της αποφάσεως στην κύρια δίκη και στο μέτρο που παρίσταται ανάγκη — στη διασφάλιση των νομικών συμφερόντων ενός διαδίκου. Τα εν λόγω μέτρα πρέπει να εξυπηρετούν τη διατήρηση του statu quo και να εγγυώνται την πλήρη αποτελεσματικότητα της οριστικής αποφάσεως. Ωστόσο, τα προσωρινά μέτρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν το πλαίσιο της υποθέσεως που αφορούν. Η προβλεπόμενη από το άρθρο 185 αναστολή πρέπει να χορηγείται μόνο σε σχέση με την προσβαλλομένη νομική πράξη. Η λήψη (άλλων) προσωρινών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 186 δεν μπορεί να έχει προσωρινώς ως αποτέλεσμα την υπαγωγή σε νομικό καθεστώς πλέον ευνοϊκό από αυτό που θα μπορούσε να επιτευχθεί βάσει οριστικής αποφάσεως με την οποία γίνονται δεκτά τα αιτήματα του προσφεύγοντος [8].

Ως παράδειγμα εφαρμογής του άρθρου 185 αναφέρεται η διάταξη της 5ης Απριλίου 1993 στην υπόθεση Peixoto κατά Επιτροπής [9], με την οποία το Πρωτοδικείο ανέστειλε την εφαρμογή πειθαρχικής κυρώσεως που είχε ληφθεί κατά υπαλλήλου έως ότου αποφανθεί επί της κυρίας δίκης σχετικά με το βάσιμο της πειθαρχικής κυρώσεως.

Ως παραδείγματα εφαρμογής του άρθρου 186 μπορούν να αναφερθούν η διάταξη της 10ης Οκτωβρίου 1989 στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου [10], με την οποία το Δικαστήριο διέταξε το Ηνωμένο Βασίλειο να απόσχει της εφαρμογής ορισμένων σχετικών με την ιθαγένεια προϋποθέσεων όσον αφορά νόμο του Ηνωμένου Βασιλείου έχοντα σχέση με τις αλιευτικές δραστηριότητες έως ότου αποφανθεί επί του συμβατού της σχετικής νομοθεσίας με το κοινοτικό δίκαιο, και η διάταξη της 27ης Σεπτεμβρίου 1988 στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιταλίας [11], με την οποία το Δικαστήριο διέταξε την Ιταλική Δημοκρατία, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως της οδηγίας 71/305, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων, να λάβει όλα τα μέτρα που επιβάλλονταν για την παρεμπόδιση της συνάψεως, από μια ένωση επιχειρήσεων, κάποιας συμβάσεως δημοσίου έργου έως ότου αυτό αποφανθεί στο πλαίσιο της κύριας δίκης.

12. Εξάλλου, τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 185 και 186 προσωρινά μέτρα πρέπει να αφορούν υπόθεση εκδικαζομένη από το Δικαστήριο. Αν, αντιθέτως, πρόκειται για υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, στο δικαστήριο αυτό εναπόκειται να αποφανθεί ως προς το λυσιτελές της προβλέψεως προσωρινών μέτρων, και

8 — Βλ. Henrik von Holstein στο *Festskrift til Ole Due*, σ. 138 επ.
9 — T-21/93 R, Συλλογή 1993, σ. II-463.
10 — 246/89 R, Συλλογή 1989, σ. 3125.
11 — 194/88 R, Συλλογή 1988, σ. 5647.

τούτο έστω και αν το εθνικό αυτό δικαστήριο έχει υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με τον νόμιμο χαρακτήρα κοινοτικής διατάξεως ή με την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου. Ωστόσο, το κοινοτικό δίκαιο θέτει ως προϋπόθεση το ότι πρέπει να είναι δυνατή, μέσω ενός τέτοιου προσωρινού μέτρου, η προστασία ενός τέτοιας φύσεως δικαιώματος έως ότου εκδόσει απόφαση επί του υποστατού του δικαιώματος αυτού, δηλαδή μέχρι την οριστική επίλυση της διαφοράς βάσει της απαντήσεως που θα δοθεί από το Δικαστήριο στα ερωτήματα του εθνικού δικαστηρίου. Το κοινοτικό δίκαιο επιβάλλει επίσης όπως μια τέτοια προσωρινή προστασία χορηγείται, τουλάχιστον σε ορισμένες καταστάσεις, υπό προϋποθέσεις ανάλογες προς αυτές που ισχύουν όταν το Δικαστήριο αποφασίζει σχετικά με τη λήψη προσωρινών μέτρων [12].

13. Αυτή η νομολογιακή γραμμή έχει καθιερωθεί από το Δικαστήριο με δύο αποφάσεις εκδοθείσες στο πλαίσιο υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων. Με την πρώτη του απόφαση, της 19ης Ιουνίου 1990, στην υπόθεση Factortame κ.λπ. [13], είχε ζητηθεί από το Δικαστήριο να εκτιμήσει σε ποια έκταση τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια όσον αφορά τη λήψη προσωρινών μέτρων στις υποθέσεις που έχουν σχέση με την ύπαρξη δικαιωμάτων αντλουμένων από το κοινοτικό δίκαιο. Στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης, η διαφορά είχε σχέση με τη θέσπιση, από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, νόμου αποκλείοντος τα υπό αλλοδαπή ιδιοκτησία σκάφη να εγγράφονται στο νηολόγιο των αλιευτικών σκαφών του Ηνωμένου Βασιλείου και, ως εκ τούτου, να αντλούν από τις αλιευτικές ποσοστώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου. Αρκετοί από τους αποκλεισθέντες εφοπλιστές θεώρησαν ότι η νομοθεσία αυτή ήταν αντίθετη προς τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία. Κατά συνέπεια, προσέφυγαν στη δικαιοσύνη κατά του Ηνωμένου Βασιλείου ζητώντας να μη τύχει εφαρμογής ο εν λόγω νόμος και να μην ισχύσουν οι προβλεπόμενες από αυτόν προϋποθέσεις με τις οποίες επιβάλλεται όπως το σκάφος είναι βρετανικής ιδιοκτησίας και η διαχείρισή του γίνεται από το Ηνωμένο Βασίλειο, και τούτο εν αναμονή εκδόσεως αποφάσεως σχετικά με το συμβατό της απαιτήσεως αυτής με το κοινοτικό δίκαιο. Επομένως, το τεθέν τότε πρόβλημα είχε σχέση με το ζήτημα αν έπρεπε ένα δικαίωμα, το οποίο προβαλλόταν βάσει του κοινοτικού δικαίου, να τύχει προστασίας έναντι μιας αντιθέτου εθνικής νομοθεσίας.

Με την απόφασή του εκείνη, το Δικαστήριο υπογράμμισε, προεισαγωγικώς, ότι οι σχετικοί με τη δυνατότητα απευθείας εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου κανόνες πρέπει να αναπτύσσουν πλήρως τα αποτελέσματά τους κατά τρόπο ομοιόμορφο εντός όλων των κρατών μελών. Όμως, η αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου θα ήταν ατελής αν ένας κανόνας εθνικού δικαίου μπορούσε να εμποδίσει το εκδικάζον μια διεπόμενη από το κοινοτικό Δικαστήριο διαφορά δικαστήριο να χορηγήσει προσωρινά μέτρα. Ομοίως, η πρακτική αποτελεσματικότητα του θεσπισθέντος με το άρθρο 177 της Συνθήκης συστήματος θα μειωνόταν αν τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούσαν να λαμβάνουν προσωρινά μέτρα μέχρι την έκδοση της αποφάσεώς τους ύστερα από την απάντηση που θα έδιδε το Δικαστήριο στο υποβληθέν σ' αυτό προδικαστικό ερώτημα. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το κοινοτικό δίκαιο πρέπει να ερμηνεύεται με την έννοια ότι όταν ένα εθνικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί διαφορά σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο, εκτιμά ότι το μόνο που το εμποδίζει στο να διατάξει προσωρινά μέτρα είναι κανόνας του εθνικού δικαίου, οφείλει να μην εφαρμόζει αυτόν τον κανόνα.

12 — Βλ. Henrik von Holstein στο *Festskrift til Ole Due*, σ. 143 επ.
13 — C-213/89, Συλλογή 1990, σ. I-2433.

14. Η δεύτερη απόφαση εκδόθηκε στις 21 Φεβρουαρίου 1991 στο πλαίσιο των συνεκδικασθεισών υποθέσεων των γνωστών ως Zuckerfabrik, Zuckerfabrik Süderdithmarschen και Zuckerfabrik Soest [14]. Η απόφαση εκείνη είχε σχέση με κανονισμό του Συμβουλίου με τον οποίο είχε επιβληθεί, σε βάρος των παρασκευαστών σακχάρεως, ειδική εισφορά. Ένας Γερμανός παρασκευαστής σακχάρεως από τον οποίο ζητήθηκε η καταβολή εισφοράς ύψους περίπου 2 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων προσέφυγε, προκειμένου να αποφύγει την καταβολή αυτή, στα εθνικά δικαστήρια ισχυριζόμενος ότι ο κανονισμός ήταν παράνομος, ενώ, ταυτοχρόνως, ζήτησε την αναστολή της καταβολής της εισφοράς. Το εθνικό δικαστήριο έκανε δεκτό το αίτημα αυτό και υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά, με το αν ο επίδικος κανονισμός ήταν νόμιμος και, με το αν αντέκειτο προς το άρθρο 189 της Συνθήκης η εκ μέρους ενός εθνικού δικαστηρίου αναστολή ισχύος των αποτελεσμάτων μιας εθνικής διοικητικής πράξεως ληφθείσας βάσει κοινοτικού κανονισμού καθώς και υπό ποίες προϋποθέσεις θα μπορούσε ένα εθνικό δικαστήριο να χορηγήσει ένα τέτοιο μέτρο αναστολής.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι «οι διατάξεις του άρθρου 189, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης δεν μπορούν να παρεμποδίσουν την παροχή στους πολίτες της προβλεπομένης από το κοινοτικό δίκαιο ένδικης προστασίας. Οσάκις η διοικητική εφαρμογή κοινοτικών κανονισμών έχει ανατεθεί σε εθνικά όργανα, η παροχή της προβλεπομένης από το κοινοτικό δίκαιο ένδικης προστασίας περιλαμβάνει το δικαίωμα των πολιτών να αμφισβητούν, παρεμπιπτόντως, τη νομιμότητα των εν λόγω κανονισμών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και να ζητούν από αυτά να υποβάλλουν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα.

Το δικαίωμα αυτό θα περιοριζόταν αν οι πολίτες, αναμένοντας απόφαση του Δικαστηρίου, (...) δεν είχαν τη δυνατότητα να ζητούν, όταν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, αναστολή εκτελέσεως που θα είχε ως αποτέλεσμα να εξουδετερώσει, ως προς αυτούς, τις συνέπειες του βαλλομένου κανονισμού.

(...) Όσον αφορά την προσφυγή ακυρώσεως, το άρθρο 185 της Συνθήκης ΕΟΚ παρέχει στον προσφεύγοντα τη δυνατότητα να ζητήσει αναστολή της εκτελέσεως της προσβαλλομένης πράξεως, στο δε Δικαστήριο την αρμοδιότητα να διατάξει τη λήψη του εν λόγω μέτρου. Η διασφάλιση της συνοχής του συστήματος παροχής προσωρινής προστασίας επιβάλλει, κατά συνέπεια, να μπορούν και τα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν την αναστολή εκτελέσεως μιας εθνικής διοικητικής πράξεως στηριζομένης σε κοινοτικό κανονισμό του οποίου αμφισβητείται η νομιμότητα» [15].

Εξάλλου, το Δικαστήριο, αναφερόμενο στην προπαρατεθείσα απόφαση της 19ης Ιουνίου 1990, Factortame κ.λπ., αποφάνθηκε συναφώς ότι:

«Η προσωρινή προστασία που διασφαλίζει στους πολίτες το κοινοτικό δίκαιο ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων δεν μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το αν εγείρουν ζήτημα ασυμβιβάστου διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας προς το κοινοτικό δίκαιο ή ζήτημα κύρους κοινοτικών πράξεων του παραγώγου δικαίου, εφόσον και στις δύο περιπτώσεις η αμφισβήτηση αφορά αυτό τούτο το κοινοτικό δίκαιο» [16].

14 — C-143/88 και C-92/89, Συλλογή 1991, σ. I-415.

15 — Σκέψεις 16, 17 και 18.

16 — Σκέψη 20.

Στην αλληλουχία εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε ότι «(...) το άρθρο 189 της Συνθήκης έχει την έννοια ότι δεν αποκλείει την εξουσία των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων να διατάσσουν αναστολή εκτελέσεως εθνικής διοικητικής πράξεως στηριζομένης σε κοινοτικό κανονισμό» [17].

Όσον αφορά τις προϋποθέσεις αναστολής εκτελέσεως, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι «(...) η αναστολή εκτελέσεως προσβαλλομένης πράξεως μπορεί να διαταχθεί μόνο εφόσον από τα πραγματικά και νομικά περιστατικά που προβάλλει ο προσφεύγων το εθνικό δικαστήριο σχηματίζει την πεποίθηση ότι υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το κύρος του κοινοτικού κανονισμού στον οποίο στηρίζεται η προσβαλλομένη διοικητική πράξη. Πράγματι, η αναστολή δικαιολογείται μόνο εφόσον υπάρχει δυνατότητα διαπιστώσεως της ακυρότητας, στην οποία μόνο το Δικαστήριο μπορεί να προβεί.

Επιβάλλεται επίσης να υπογραμμιστεί ότι η αναστολή εκτελέσεως πρέπει να διατηρεί τον προσωρινό χαρακτήρα. Το εθνικό δικαστήριο που δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων μπορεί, κατά συνέπεια, να διατάξει την αναστολή μόνο μέχρι να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του ερωτήματος του σχετικού με το κύρος της κοινοτικής πράξεως. Κατά συνέπεια, εφόσον το Δικαστήριο δεν έχει ήδη επιληφθεί, υποχρεούται να υποβάλει το ίδιο το συγκεκριμένο ερώτημα παραθέτοντας τους λόγους ακυρότητας που θεωρεί βασίμους» [18].

17 — Σκέψη 21.
18 — Σκέψεις 23 και 24.

«Δεδομένου ότι η εξουσία των εθνικών δικαστηρίων να διατάσσουν αναστολή εκτελέσεως, αντιστοιχεί στην αρμοδιότητα που παρέχει στο Δικαστήριο το άρθρο 185, στο πλαίσιο προσφυγών που ασκούνται βάσει του άρθρου 173, τα δικαστήρια αυτά δεν πρέπει να διατάσσουν την αναστολή παρά μόνο υπό τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες το Δικαστήριο διατάσσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων.

Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η αναστολή εκτελέσεως προσβαλλομένης πράξεως διατάσσεται μόνον εφόσον κρίνεται επείγουσα, εφόσον δηλαδή είναι αναγκαίο να διαταχθεί και να αναπτύξει τα αποτελέσματά της πριν εκδοθεί απόφαση επί της ουσίας ώστε να μην υποστεί ο αιτών βαρεία και ανεπανόρθωτη ζημία.

Όσον αφορά το επείγον, επιβάλλεται να τονιστεί ότι η ζημία που επικαλείται ο αιτών πιθανολογείται ότι θα επέλθει πριν ακόμα το Δικαστήριο αποφανθεί επί του κύρους της προσβαλλομένης κοινοτικής πράξεως. Ως προς το είδος της ζημίας, όπως επανειλημμένα έχει αποφανθεί το Δικαστήριο, καθαρώς χρηματική ζημία δεν μπορεί, καταρχήν να θεωρηθεί ως μη δυνάμενη να αποκατασταθεί. Ωστόσο, εναπόκειται στο δικαστήριο που δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων να εξετάζει τα συγκεκριμένα περιστατικά της κάθε υποθέσεως. Οφείλει προς τούτο να εξετάζει τα στοιχεία βάσει των οποίων μπορεί να αποδειχθεί αν η άμεση εκτέλεση της πράξεως, της οποίας ζητείται η αναστολή, θα προκαλούσε στον αιτούντα ζημίες ανεπανόρθωτες που δεν θα μπορούσαν να αποκατασταθούν στην περίπτωση που η κοινοτική πράξη κηρυσσόταν άκυρη.

Εξάλλου, το εθνικό δικαστήριο που είναι επιφορτισμένο με την εφαρμογή των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, οφείλει να διασφαλίζει πλήρως την αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου και επομένως, σε περίπτωση που έχει αμφιβολίες ως προς το κύρος των κοινοτικών κανονισμών, να λαμβάνει υπόψη του το συμφέρον της Κοινότητας, το οποίο επιβάλλει να μη μένουν ανεφάρμοστοι οι κανονισμοί χωρίς να συντρέχουν σοβαροί λόγοι.

Προκειμένου να ανταποκριθεί στην υποχρέωσή του αυτή το εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται αιτήσεως αναστολής πρέπει καταρχάς να εξετάζει αν η αμφισβητούμενη κοινοτική πράξη θα έχανε κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα σε περίπτωση που δεν εφαρμοζόταν αμέσως.

Εξάλλου, όταν η αναστολή εκτελέσεως συνεπάγεται τον κίνδυνο οικονομικής ζημίας της Κοινότητας, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από τον αιτούντα επαρκείς εγγυήσεις, όπως η σύσταση ασφαλείας ή μεσεγγυήσεως» [19].

Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο αποφάνθηκε, εν κατακλείδι, ότι «το άρθρο 189 της Συνθήκης έχει την έννοια ότι δεν αποκλείει την εξουσία των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων να διατάσσουν αναστολή εκτελέσεως εθνικής διοικητικής πράξεως στηριζομένης σε κοινοτικό κανονισμό», και ότι «η αναστολή εκτελέσεως εθνικής πράξεως που εκδόθηκε προς εκτέλεση κοινοτικού κανονισμού μπορεί να διαταχθεί από εθνικό δικαστήριο εφόσον το δικαστήριο αυτό έχει σοβαρές αμφιβολίες ως προς το κύρος της κοινοτικής πράξεως και εφόσον — στην περίπτωση που το Δικαστήριο δεν έχει ήδη επιληφθεί ερωτήματος σχετικού με το κύρος της βαλλομένης πράξεως — του υποβάλει σχετικό ερώτημα, εφόσον συντρέχει περίπτωση επείγοντος, ο δε αιτών απειλείται με βαρεία και ανεπανόρθωτη ζημία, και εφόσον το εν λόγω δικαστήριο έχει λάβει δεόντως υπόψη το συμφέρον της Κοινότητας».

19 — Σκέψεις 27 έως 32.

Το πρώτο και δεύτερο ερώτημα

15. Όπως καταδεικνύεται από την ανωτέρω ανάπτυξη, ένα εθνικό δικαστήριο μπορεί να αναστείλει την εφαρμογή εθνικής νομικής πράξεως που έχει εκδοθεί σε εκτέλεση κοινοτικής πράξεως της οποίας ο νόμιμος χαρακτήρας αμφισβητείται ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, και τούτο σε συνδυασμό με αίτηση προς το Δικαστήριο για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, επομένως, κατ' αναλογία με τη δυνατότητα που αναγνωρίζεται στο Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 185 της Συνθήκης, να διατάσσει την αναστολή εκτελέσεως προσβαλλομένης νομικής πράξεως. Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, στην πραγματικότητα, την εκτίμηση του Δικαστηρίου επί του ζητήματος αν ένα εθνικό δικαστήριο μπορεί, σε ανάλογη περίσταση, να προβλέψει προσωρινά μέτρα εκτός αυτών της αναστολής εκτελέσεως της νομικής πράξεως, και, επομένως, κατ' αναλογία με τα προσωρινά μέτρα που σύμφωνα με το άρθρο 186 της Συνθήκης μπορεί το Δικαστήριο να διατάσσει στις εκδικαζόμενες απ' αυτό υποθέσεις. Το δεύτερο ερώτημα έχει την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει υπό ποίες προϋποθέσεις θα μπορούσε, ενδεχομένως, να διατάξει τέτοια μέτρα και, ιδίως, αν οι εν λόγω προϋπο-

θέσεις αντιστοιχούν προς αυτές που διέπουν την αναστολή εκτελέσεως νομικής πράξεως. Η γνώμη μου είναι ότι στα ερωτήματα αυτά πρέπει να δοθεί μια συνολική απάντηση.

16. Η Ισπανική Κυβέρνηση προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο ερώτημα αρνητικώς, και τούτο για τον λόγο, μεταξύ άλλων, ότι το εθνικό δικαστήριο θα μπορούσε, στην αντίθετη περίπτωση, να υποκαταστήσει τον κοινοτικό νομοθέτη.

17. Αντιθέτως, η Atlanta, η Γαλλική, η Ιταλική και η Γερμανική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή φρονούν ότι το Δικαστήριο θα πρέπει να απαντήσει στο πρώτο αυτό ερώτημα καταφατικώς. Το συμφυές με τον ενιαίο χαρακτήρα των κανόνων με τους οποίους έχουν θεσπισθεί τα μέσα προσωρινής ένδικης προστασίας συμφέρον επιβάλλει, κατ' αυτούς, να έχουν τα εθνικά δικαστήρια τη δυνατότητα, στο πλαίσιο προδικαστικών υποθέσεων, να προσφεύγουν στα προσωρινά μέτρα του άρθρου 186. Εξάλλου, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να διατάσσουν προσωρινά μέτρα πρέπει να είναι οι ίδιες με αυτές από τις οποίες η νομολογία εξαρτά τη χορήγηση, από το Δικαστήριο, των προβλεπομένων από τα άρθρα 185 και 186 προσωρινών μέτρων, στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 173. Βλ. την απόφαση στην υπόθεση Zuckerfabrik. Η Γαλλική και η Ιταλική Κυβέρνηση μνημονεύουν, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου να προβαίνει σε αυστηρή εκτίμηση των προϋποθέσεων και να απαιτεί, στο πλαίσιο αυτό, τη σύσταση ασφαλείας στις περιπτώσεις όπου το προσωρινό μέτρο είναι δυνατό να διακυβεύσει τα οικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας. Η Επιτροπή φρονεί ότι εκτός της αναφοράς στις προϋποθέσεις που έχουν εκτεθεί στην απόφαση Zuckerfabrik, το Δικαστήριο οφείλει να κάνει δεκτό ότι η χορήγηση προσωρινών μέτρων εξαρτάται από την υποχρέωση να ληφθούν δεόντως υπόψη οι ενδεχόμενες αποφάσεις του Δικαστηρίου σχετικά με την ίδια κοινοτική νομική πράξη. Η Atlanta υποστηρίζει ότι δεν αντίκειται προς τους κοινοτικούς κανόνες να διατάσσει το εθνικό δικαστήριο προσωρινά μέτρα υπό λιγότερο αυστηρές προϋποθέσεις, εφόσον το εθνικό δίκαιο του επιτρέπει κάτι τέτοιο.

18. Το Ηνωμένο Βασίλειο, μολονότι προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο ερώτημα καταφατικώς, φρονεί, παρ' όλα αυτά, ότι η δυνατότητα που έχουν τα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν προσωρινά μέτρα πρέπει να υπόκειται σε κριτήρια αυστηρότερα από αυτά που έχουν οριστεί στην απόφαση Zuckerfabrik. Αν οι αμφιβολίες ως προς το κύρος αφορούν μόνο διαδικαστικούς κανόνες, των οποίων η μη τήρηση δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει επηρεάσει το περιεχόμενο της κοινοτικής πράξεως, πρέπει να αποκλείεται η δυνατότητα λήψεως προσωρινών μέτρων. Πρέπει επίσης να μπορεί, μεταξύ άλλων, να απαιτείται από το εθνικό δικαστήριο όπως αυτό εκθέτει εξαντλητικώς τους λόγους για τους οποίους φρονεί ότι μια κοινοτική πράξη θα έπρεπε, προφανώς, να κηρυχθεί ανίσχυρη.

19. Πιστεύω ότι είναι δυσχερής η χάραξη σαφούς διαχωριστικής γραμμής μεταξύ της αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλομένης πράξεως που προβλέπεται από το άρθρο

185 της Συνθήκης και των (άλλων) προσωρινών μέτρων που είναι, κατά την έννοια του άρθρου 186, αναγκαία. Οι περιπτώσεις χορηγήσεως αναστολής που μνημονεύονται στη δεύτερη φράση του άρθρου 185 μπορούν, πράγματι, να θεωρηθούν ως μια μικρότερη ιδιαίτερη ομάδα στο πλαίσιο των αναφερομένων στο άρθρο 186 προσωρινών μέτρων.

20. Η αναστολή, εν προκειμένω, της εκτελέσεως μιας εθνικής νομικής πράξεως που στηρίζεται σε κοινοτικό κανονισμό θα σήμαινε προφανώς ότι η Atlanta θα μπορούσε να συνεχίσει, χωρίς κανενός είδους εμπόδιο, να ασκεί τις δραστηριότητες του εισαγωγέα μπανανών καταγωγής τρίτων χωρών — και, ίσως, μάλιστα να εντείνει τις δραστηριότητές της στην επί του παρόντος υπό ρύθμιση αγορά — έως ότου ρυθμιστεί το ζήτημα του κύρους του κανονισμού. Σε σχέση με το ενδεχόμενο αυτό, το χορηγηθέν από το εθνικό δικαστήριο προσωρινό μέτρο περιελάμβανε έναν περιορισμό, πράγμα που είχε ως συνέπεια το γεγονός ότι δεν βρέθηκε η Atlanta, εν πάση περιπτώσει, σε κατάσταση περισσότερο ευνοϊκή από το statu quo ante. Επομένως, το χορηγηθέν προσωρινό μέτρο μπορεί να θεωρηθεί ως η έκφραση ενός «λιγότερου μέτρου» σε σχέση με το «μέγιστο μέτρο» που θα ήταν η αναστολή εκτελέσεως, έναντι της Atlanta, του κανονισμού.

21. Είναι προφανές ότι θα δημιουργούνταν σοβαρά προβλήματα σε περίπτωση που η δυνατότητα που έχουν τα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν προσωρινά μέτρα, ανάλογα προς αυτά του άρθρου 186 της Συνθήκης, μπορούσε να εκτραπεί του σκοπού της καθώς το εθνικό δικαστήριο θα υποκαθιστούσε τον κοινοτικό νομοθέτη. Κάτι τέτοιο όμως δεν συμβαίνει. Όπως ακριβώς γίνεται και όσον αφορά μια απόφαση του Δικαστηρίου σχετικά με τη λήψη προσωρινών μέτρων κατ' εφαρμογήν των άρθρων 185 και 186 στο πλαίσιο προσφυγής που είχε ασκηθεί βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης, η δυνατότητα που έχουν τα εθνικά δικαστήρια να προσφεύγουν σε προσωρινά μέτρα, στο πλαίσιο υποθέσεων που αποτελούν το αντικείμενο διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 177, πρέπει να περιορίζεται σε μέτρα προσωρινού χαρακτήρα, δηλαδή έως ότου εκδοθεί η απόφαση στην υπόθεση της κύριας δίκης καθώς και στον βαθμό που κάτι τέτοιο είναι αναγκαίο για την εξασφάλιση της εννόμου καταστάσεως ενός διαδίκου διά της προστασίας του statu quo και για τη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας της οριστικής αποφάσεως.

22. Στους ιδιώτες δεν έχει αναγνωριστεί, παρά μόνο σε περιορισμένο βαθμό, η ιδιότητα του να είναι διάδικοι βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης, και τούτο προκειμένου για τον έλεγχο της νομιμότητας των κοινοτικών πράξεων, δηλαδή αποκλειστικώς στον βαθμό όπου οι πράξεις αυτές τους αφορούν άμεσα και ατομικά. Αντιθέτως, οι ιδιώτες διαθέτουν στην πράξη ένα πλέον ευρύ δικαίωμα προσφυγής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων κατά νομικών πράξεων που έχουν ληφθεί ως προς αυτούς από τα κράτη μέλη σε εκτέλεση κοινοτικών πράξεων. Απόδειξη περί τούτου αποτελεί η υπό κρίση υπόθεση, και τούτο για τον λόγο ότι, με τις προπαρατεθείσες διατάξεις Atlanta κατά Συμβουλίου και Επιτροπής και Atlanta κατά Συμβουλίου, το Δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτη την προσφυγή ακυρώσεως που είχε ασκηθεί από την Atlanta κατά του κανονισμού καθώς και την αίτηση της Atlanta για τη χορήγηση προσωρινών μέτρων με το σκεπτικό ότι η Atlanta δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις της ενεργητικής νομιμοποιήσεως.

23. Για αυτόν επίσης τον λόγο πρέπει να γίνει ένας παραλληλισμός μεταξύ της προ-

σωρινής ένδικης προστασίας που μπορεί να χορηγείται στο πλαίσιο προσφυγής ασκουμένης ενώπιον του Δικαστηρίου με την οποία ζητείται η εκτίμηση της νομιμότητας μιας κοινοτικής πράξεως υπό το πρίσμα του άρθρου 173 της Συνθήκης και της προσωρινής ένδικης προστασίας που είναι δυνατόν να χορηγείται στο πλαίσιο μιας εκκρεμούσας ενώπιον εθνικού δικαστηρίου υποθέσεως, σχετικής με τα ίδια προβλήματα, η οποία έχει παραπεμφθεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177, στο Δικαστήριο για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Οι σχετικοί με τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κανόνες των άρθρων 185 και 186 της Συνθήκης αποτελούν, όλοι μαζί [20], ένα λογικό και ενιαίο σύστημα σκοπούν στη διασφάλιση της ένδικης προστασίας των ιδιωτών από την προσβολή των δικαιωμάτων τους εκ μέρους του κοινοτικού νομοθέτη. Οι κανόνες αυτοί παρέχουν τη δυνατότητα επιλογής του μέτρου που θα είναι το πλέον κατάλληλο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, για την προστασία του statu quo ante του ενδιαφερομένου προσώπου και, ταυτοχρόνως, τη διασφάλιση των συμφερόντων της Κοινότητας. Επομένως, η προσωρινή ένδικη προστασία που μπορεί να χορηγείται στο πλαίσιο μιας διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δεν περιορίζεται, κατά τη γνώμη μου, στην αναστολή εκτελέσεως νομικών πράξεων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 185 της Συνθήκης, αλλά καλύπτει επίσης και τα μνημονευόμενα από το άρθρο 186 αναγκαία προσωρινά μέτρα.

24. Το συμφέρον που είναι συμφυές με τον παραλληλισμό μεταξύ της προσωρινής ένδικης προστασίας που μπορεί να χορηγείται στο πλαίσιο προσφυγής ασκουμένης ενώπιον του Δικαστηρίου, η οποία αφορά το κύρος κοινοτικής νομικής πράξεως, σύμφωνα με το άρθρο 173 της Συνθήκης, και της προσωρινής ένδικης προστασίας που μπορεί να διατάσσεται στο πλαίσιο υποθέσεως εκκρεμούσας ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, σχετικής με τα ίδια προβλήματα και παραπεμφθείσας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177, ενώπιον του Δικαστηρίου για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, απαιτεί, κατά τη γνώμη μου να ισχύουν οι ίδιες προϋποθέσεις όσον αφορά τις αποφάσεις που πρέπει να εκδίδονται εν προκειμένω, αντίστοιχα, από το Δικαστήριο και από τα εθνικά δικαστήρια. Επομένως, οι προπαρατεθείσες προϋποθέσεις, που έχουν καθορισθεί από το Δικαστήριο στην απόφασή του Zuckerfabrik, πρέπει να ισχύουν και όσον αφορά τα (άλλα) προσωρινά μέτρα που μνημονεύονται στο άρθρο 186 της Συνθήκης.

25. Κατά συνέπεια, μου είναι αδύνατο να συμμεριστώ την άποψη της Atlanta ότι δεν αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο το να διατάσσονται από ένα εθνικό δικαστήριο προσωρινά μέτρα συνοδευόμενα από λιγότερο αυστηρές προϋποθέσεις, εφόσον κάτι τέτοιο επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο. Ένα εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί να αναστέλλει την εφαρμογή εθνικής διοικητικής πράξεως που έχει ληφθεί σε εκτέλεση κοινοτικής νομικής πράξεως ή να διατάσσει προσωρινά μέτρα *παρά μόνον εφόσον* συντρέχουν οι προμνημονευθείσες προϋποθέσεις.

26. Κατά συνέπεια δεν μπορώ να αποδεχθώ ούτε την άποψη του Ηνωμένου Βασιλείου ότι θα έπρεπε να καθορισθούν κριτήρια αυστηρότερα από αυτά της αποφάσεως Zuckerfabrik. Ούτε, άλλωστε, βλέπω κάποιον λόγο για τον οποίο θα μπορούσαν να διαταχθούν προσωρινά μέτρα για την περίπτωση μη τηρήσεως διαδικαστικών κανόνων των οποίων η παράβαση δεν εκτιμάται ότι θίγει

20 — Και σε συνδυασμό με το άρθρο 192, τέταρτο εδάφιο· βλ. Hans Krück στο Groeben κ.λπ. «*Kommentar zum EWG-Vertrag*», σ. 4674 επ.

την ουσία του κοινοτικού δικαίου. Σκοπός ακριβώς των διαδικαστικών κανόνων είναι η διασφάλιση της εκδόσεως μιας πληρούσας τις σχετικές προϋποθέσεις αποφάσεως και, ως εκ τούτου, η ουσιαστική ποιότητα των θεσπιζομένων νομικών πράξεων. Όσον αφορά, ιδίως, τις διέπουσες τη διαβούλευση με το Κοινοβούλιο διατάξεις, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει, κατά πάγια νομολογία, ότι η συμμετοχή του Κοινοβουλίου στη νομοθετική διαδικασία της Κοινότητας αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της μεταξύ των οργάνων ισορροπίας που απορρέει από τη Συνθήκη. Επομένως, η νομότυπη διαβούλευση με το Κοινοβούλιο στις προβλεπόμενες από τη Συνθήκη περιπτώσεις αποτελεί ουσιώδη διαδικαστικό κανόνα, του οποίου η μη τήρηση συνεπάγεται έλλειψη νομιμότητας [21].

27. Προκειμένου περί του ζητήματος αν πρέπει τα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν προσωρινά μέτρα σε συνδυασμό με την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος σχετικού με το κύρος κοινοτικής νομικής πράξεως, τα εν λόγω δικαστήρια οφείλουν να συμμορφούνται προς τη νομολογία του Δικαστηρίου αναφορικά με την εφαρμογή των άρθρων 185 και 186 της Συνθήκης και, στο μέτρο που εξελίσσεται η σχετική νομολογία, τα εθνικά δικαστήρια υποχρεούνται να προσαρμόζουν προς την ίδια κατεύθυνση και τη δική τους νομολογία.

28. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στις αποφάσεις που έχουν ενδεχομένως εκδοθεί από το Δικαστήριο — ή αυτήν που το τελευταίο θα εκδώσει μεταγενέστερα — σχετικά με τη νομιμότητα της κοινοτικής νομικής πράξεως που αποτελεί ακριβώς το αντικείμενο των υποβληθέντων απ' αυτά στο Δικαστήριο προδικαστικών ερωτημάτων. Ένα εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί — ή δεν μπορεί πλέον — να διατηρεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το κύρος μιας κοινοτικής πράξεως εφόσον το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί — ή θα αποφανθεί μεταγενέστερα — επί των ίδιων κατ' ουσίαν προβλημάτων με αυτά που έχουν ανακύψει ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Ομοίως, τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να δίδουν προσοχή στις αποφάσεις που ενδεχομένως έχουν εκδοθεί από το Δικαστήριο — ή που θα εκδοθούν μεταγενέστερα — σχετικά με προσωρινά μέτρα κατά της επιδίκου κοινοτικής πράξεως. Το γενικό καθήκον τηρήσεως εντίμου στάσεως που έχουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης ισχύει και για τα εθνικά δικαστήρια και συνεπάγεται, ως προς αυτά, την υποχρέωση να ενημερώνονται αυτεπαγγέλτως ως προς την ύπαρξη τέτοιων αποφάσεων και να τις λαμβάνουν δεόντως υπόψη, έστω και αν έχουν προηγουμένως διατάξει τη λήψη προσωρινών μέτρων, τα οποία υποχρεούνται, ενδεχομένως, να άρουν. Επομένως, δεν θεωρώ ότι παρίσταται ανάγκη, όπως προτείνει η Επιτροπή, να προστεθούν και άλλες απαιτήσεις στον κατάλογο αυτών που έχουν οριστεί στην απόφαση Zuckerfabrik.

29. Η υποχρέωση που φέρει ένα εθνικό δικαστήριο να εκθέτει τους λόγους που δικαιολογούν τις αμφιβολίες του σχετικά με το κύρος της επίδικης νομικής πράξεως προκύπτει ήδη από τη σκέψη 24 της αποφάσως Zuckerfabrik. Κατά συνέπεια, δεν νομίζω ότι παρίσταται ανάγκη, όπως προτείνει το Ηνωμένο Βασίλειο, να καταστεί πλέον αυστηρά αυτή η υποχρέωση αιτιολογήσεως. Χωρίς να θέλω να επιμείνω επί των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων

21 — Βλ. την εσχάτως εκδοθείσα απόφαση της 30ής Μαρτίου 1995 στην υπόθεση C-65/93, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1995, σ. I-643).

του τρόπου που πρέπει να διατυπώνονται οι δικαστικές αποφάσεις και διατάξεις στα διάφορα νομικά συστήματα, οφείλω να υπογραμμίσω ότι η υποχρέωση σχετικά με τη λεπτομερή αιτιολόγηση αποτελεί, κατά την κρίση μου, άσκοπη προσβολή των ισχυόντων στα κράτη μέλη δικονομικών κανόνων. Ένα μακροσκελές κείμενο δεν είναι κατ' ανάγκην καλύτερο ή πλέον ενημερωτικό από ό,τι ένα λακωνικό κείμενο· ίσως μάλιστα συμβαίνει το αντίθετο. Το Δικαστήριο αποφεύγει, και ορθώς κατά τη γνώμη μου, να καθορίζει αυστηρές προϋποθέσεις ως προς την αιτιολόγηση όσον αφορά τις διατάξεις περί παραπομπής των εθνικών δικαστηρίων.

30. Όσον αφορά τις λεπτομέρειες σχετικά με τις απαντήσεις που πρέπει το Δικαστήριο να δώσει στο πρώτο και δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι ο τρόπος διατυπώσεως των συμπερασμάτων στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Zuckerfabrik μπορεί εκ πρώτης όψεως να δημιουργήσει αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αν οι κανόνες σχετικά με τη δυνατότητα που έχουν τα εθνικά δικαστήρια να αναστέλλουν την εκτέλεση εθνικών νομικών πράξεων που έχουν εκδοθεί βάσει κοινοτικής νομικής πράξεως αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του κοινοτικού ή του εθνικού δικαίου. Το Δικαστήριο έχει χρησιμοποιήσει διατυπώσεις του τύπου «το άρθρο 189 της Συνθήκης (...) δεν αποκλείει την εξουσία που έχουν τα εθνικά δικαστήρια να χορηγούν αναστολή εκτελέσεως (...)» και «η αναστολή εκτελέσεως (...) μπορεί να χορηγηθεί από εθνικό δικαστήριο (...) μόνο εφόσον(...)». Όμως, πρέπει να δοθεί προσοχή στο γεγονός ότι οι διατυπώσεις αυτές ανταποκρίνονται στο γράμμα των υποβληθέντων από το οικείο γερμανικό δικαστήριο ερωτημάτων. Επομένως, η απάντηση του Δικαστηρίου ήταν ότι ναι μεν, αφενός, το άρθρο 189 δεν αποκλείει τη δυνατότητα για τα εθνικά δικαστήρια να χορηγούν αναστολή εκτελέσεως μιας κοινοτικής νομικής πράξεως, πλην όμως ότι, αφετέρου, το κοινοτικό δίκαιο προβλέπει ορισμένους περιορισμούς σχετικούς με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν τα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν τέτοια μέτρα.

31. Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main διατύπωσε το πρώτο του ερώτημα κατά τρόπο διαφορετικό από αυτόν που είχε κατά πρώτον διατυπωθεί από το αιτούν δικαστήριο στην υπόθεση Zuckerfabrik. Πράγματι, το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main δεν θέτει το ερώτημα «αν αποκλείεται» να χορηγήσει ένα εθνικό δικαστήριο προσωρινά μέτρα, αλλά, αντιθέτως, αν ένα εθνικό δικαστήριο «μπορεί» να διατάξει τη λήψη τέτοιων μέτρων. Ενόψει του γεγονότος ότι πρόκειται και εδώ για αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως προερχομένη από γερμανικό δικαστήριο και ενόψει των δυνατοτήτων που έχει το δικαστήριο αυτό να διατάξει προσωρινή ένδικη προστασία κατά την έννοια αυτής που χορηγείται από το άρθρο 19, παράγραφος 4, του γερμανικού Grundgesetz, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι περιττεύει εν προκειμένω να λάβει το Δικαστήριο θέση επί του ζητήματος αν αυτό τούτο το κοινοτικό δίκαιο επιτρέπει στα εθνικά δικαστήρια να διατάσσουν προσωρινά μέτρα στρεφόμενα κατά εθνικών διοικητικών πράξεων ληφθεισών βάσει κοινοτικών κανονισμών. Όμως, ενεργώντας έτσι, το Δικαστήριο θα προέβαινε σε μια ερμηνεία του γερμανικού δικαίου, πράγμα το οποίο, στο πλαίσιο του συστήματος κατανομής των καθηκόντων, έκφραση του οποίου αποτελεί η διαδικασία συνεργασίας του άρθρου 177, αποτελεί έργο των γερμανικών και μόνο δικαστηρίων. Ουδεμία υφίσταται, άλλωστε, κατά τη γνώμη μου, αμφιβολία ότι η δυνατότητα παροχής προσωρινής ένδικης προστασίας σε μια περίπτωση όπως αυτή που έχει υποβληθεί στην κρίση του Δικαστηρίου πρέπει (επίσης) να απορρέει κατά τρόπο άμεσο από το κοι-

νοτικό δίκαιο· πρέπει εν προκειμένω να γίνει αναφορά στις εκτιμήσεις του Δικαστηρίου στην προπαρατεθείσα απόφασή του, στο πλαίσιο της υποθέσεως Factortame κ.λπ. καθώς και στις σκέψεις 16, 17, 18 και 20 του σκεπτικού της αποφάσεως στην υπόθεση Zuckerfabrik. Επομένως, φρονώ ότι στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

32. Ενόψει των προηγουμένων θεωρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο και δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ως εξής.

1) Ένα εθνικό δικαστήριο μπορεί να προβλέψει τα αναγκαία προσωρινά μέτρα κατά διοικητικής πράξεως στηριζομένης σε κοινοτικό κανονισμό.

2) Ωστόσο, τέτοια προσωρινά μέτρα, λαμβανόμενα κατά διοικητικής πράξεως στηριζομένης σε κοινοτικό κανονισμό, δεν μπορούν να διατάσσονται παρά μόνον εφόσον το εθνικό δικαστήριο εκτιμά ότι υφίστανται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το κύρος του κοινοτικού κανονισμού και εφόσον, σε περίπτωση όπου το ζήτημα αυτό δεν έχει υποβληθεί στην κρίση του Δικαστηρίου, το ίδιο το εθνικό δικαστήριο το παραπέμπει· εξάλλου η λήψη τέτοιων μέτρων εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι κάτι τέτοιο είναι απολύτως επείγον, ότι υφίσταται κίνδυνος για τον αιτούντα να υποστεί σοβαρή και ανεπανόρθωτη ζημία καθώς και από την προϋπόθεση ότι το εθνικό δικαστήριο λαμβάνει δεόντως υπόψη το συμφέρον της Κοινότητας.

Το τρίτο και τέταρτο ερώτημα

33. Τα προδικαστικά αυτά ερωτήματα, καθώς και τα επιχειρήματα που έχουν εν προκειμένω προβληθεί από την Atlanta και τη Γερμανική Κυβέρνηση, αφορούν, γενικώς, προβλήματα σε σχέση με τα οποία το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να λάβει θέση με την προπαρατεθείσα απόφασή του Γερμανία κατά Συμβουλίου. Τα τεθέντα από το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main ερωτήματα 3α έως 3γ έχουν τύχει εξετάσεως στις σκέψεις 32 έως 42 της αποφάσεως εκείνης· το ερώτημα 4α έχει εξετασθεί στις σκέψεις 113 έως 118, τα δε ερωτήματα 4β και 4γ στις σκέψεις 53 έως 80 και 88 έως 92.

34. Όσον αφορά το ζήτημα του κύρους του κανονισμού, δεν προέκυψε κανένα νέο, εν προκειμένω, στοιχείο που να επιτρέπει συμπέρασμα διαφορετικό από αυτό στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο στην απόφασή του Γερμανία κατά Συμβουλίου.

35. Η Atlanta και η Γερμανική Κυβέρνηση ζήτησαν από το Δικαστήριο να καθορίσει ορισμένες μεταβατικές διαδικασίες για την εφαρμογή του κανονισμού και αναφέρθηκαν, προς στήριξη του αιτήματος αυτού, στις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ελευθέρας ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας. Όμως, στη διάταξη περί παραπομπής δεν περιλαμβάνεται κανένα ερώτημα σχετικά με μεταβατικό καθεστώς κοινής οργανώσεως των αγορών στον τομέα της μπανάνας. Στο πλαίσιο μιας διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται αποκλειστικώς η εκτίμηση των προβλη-

μάτων ως προς τα οποία τούτο κρίνει ότι είναι αναγκαία απόφαση του Δικαστηρίου. Οι διάδικοι δεν μπορούν ούτε να περιορίζουν ούτε να επεκτείνουν τον αριθμό και τη φύση των υποβαλλομένων από το εθνικό δικαστήριο ερωτημάτων [22]. Επομένως, ουδείς λόγος συντρέχει για τη λήψη θέσεως ως προς το ερώτημα περί μεταβατικού καθεστώτος.

36. Κατόπιν όλων των ανωτέρω προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο τρίτο και τέταρτο ερώτημα ότι από την εξέταση των υποβληθέντων στο Δικαστήριο ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση το κύρος του κανονισμού 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας.

Συμπέρασμα

37. Ενόψει του συνόλου των προηγουμένων θεωρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα υποβληθέντα ερωτήματα ως εξής:

«1) Ένα εθνικό δικαστήριο μπορεί να προβλέψει τα αναγκαία προσωρινά μέτρα κατά διοικητικής πράξεως στηριζομένης σε κοινοτικό κανονισμό.

2) Ωστόσο, τέτοια προσωρινά μέτρα, λαμβανόμενα κατά διοικητικής πράξεως στηριζομένης σε κοινοτικό κανονισμό, δεν μπορούν να διατάσσονται παρά μόνον εφόσον το εθνικό δικαστήριο εκτιμά ότι υφίστανται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το κύρος του κοινοτικού κανονισμού και εφόσον, σε περίπτωση όπου το ζήτημα αυτό δεν έχει υποβληθεί στην κρίση του Δικαστηρίου, το ίδιο το εθνικό δικαστήριο το παραπέμπει· εξάλλου, η λήψη τέτοιων μέτρων εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι κάτι τέτοιο είναι απολύτως επείγον, ότι υφίσταται κίνδυνος για τον αιτούντα να υποστεί σοβαρή και ανεπανόρθωτη

22 — Βλ. τις αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 1982, 283/81, CILFIT κ.λπ., Συλλογή 1982, σ. 3415, σκέψη 9, καθώς και της 5ης Οκτωβρίου 1988, 247/86, Alsatel, Συλλογή 1988, σ. 5987, σκέψεις 7 και 8.

ζημία καθώς και από την προϋπόθεση ότι το εθνικό δικαστήριο λαμβάνει δεόντως υπόψη το συμφέρον της Κοινότητας.

3) Από την εξέταση των υποβληθέντων στο Δικαστήριο ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση το κύρος του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας.»